

Raadsvoorstel

Onderwerp: Ambitiestrategie en startnotitie Omgevingswet
Datum: 22 mei 2019
Agendapunt: 7
Behandeling: Opiniërend en Besluitvormend
Portefeuillehouder(s): wethouder Blok
Steller: Andrew Piso a.piso@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.004583

1. Samenvatting

De Omgevingswet wordt op 1 januari 2021 ingevoerd. Deze wet brengt grote verandering met zich mee voor de fysieke leefomgeving en de wijze waarop we hier de komende jaren invulling aan willen geven. De nieuwe gemeente Het Hogeland start met het formuleren van een ambitie voor de komende jaren voor de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet. We kiezen voor een vernieuwende strategie en gaan direct aan de slag met de nieuwe werkwijze die de wet ons voorschrijft. Dit betekent dat wij gaan handelen in de geest van de wet en het verandertraject op ambitieuze wijze gaan implementeren. In 2019 gaan wij dit nader uitwerken en een start maken met de Omgevingsvisie.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

- De startnotitie implementatie Omgevingswet vaststellen;
- Voor de implementatie en invoering van de Omgevingswet kiezen voor de vernieuwende strategie;
- De vernieuwende strategie gefaseerd invoeren en de benodigde budgetten opnemen in de kadernota 2020.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

De invoering van de Omgevingswet is aanstaande en gepland voor 1 januari 2021. De Omgevingswet integreert veel van de huidige, afzonderlijke wetten en regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Met de Omgevingswet veranderen de verantwoordelijkheden en de taken van de gemeente. Dit vraagt een fundamenteel andere samenwerking met onze inwoners en onze bedrijven, maar ook met onze mede overheden en maatschappelijke organisaties. Dit betekent feitelijk een omslag in de wijze waarop we uitvoering geven aan onze verantwoordelijkheden en taken voor de fysieke leefomgeving en de middelen waarmee we dit vormgeven.

Onze visie 'Ruimte' voor de nieuwe gemeente Het Hogeland sluit goed aan bij het gedachtegoed van de Omgevingswet. Het motto 'ruimte geven, ruimte krijgen, ruimte voelen' geeft weer hoe we als overheid onze inwoners en bedrijven de ruimte willen geven voor prettig leven, wonen en recreëren in onze nieuwe gemeente Het Hogeland. De gemeente zal als organisatie stappen moeten maken om invulling te geven aan de visie 'Ruimte' en de Omgevingswet. In de startnotitie implementatie Omgevingswet is inzicht gegeven in de achtergronden van de wet en de te nemen stappen. Voordat we daadwerkelijk kunnen starten moet er een keuze gemaakt worden welke ambitie we hebben; feitelijk de strategie voor de invoering van de wet de komende jaren.

3.2 Bevoegdheid raad

Op 1 januari 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. We hebben daarna tot 1 januari 2029 de tijd om alle beleidsinstrumenten van de Omgevingswet (Omgevingsvisie, Omgevingsplan, Omgevingsvergunning) nader in te vullen. Dit zijn de wettelijke kaders waar we als gemeente aan moeten voldoen. Het tempo waarop we de wet invoeren en de ambitie die we hierbij willen hebben is een keuze van de gemeente zelf. De gemeenteraad is als hoogste bevoegd orgaan verantwoordelijk voor het maken van deze keuze.

3.3 Wettelijk of beleidskader

De Omgevingswet wordt op 1 januari 2021 ingevoerd. De wet schrijft voor dat wij op 1 januari 2029 een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan hebben op basis waarvan de omgevingsvergunningen getoetst moeten worden. De tussenliggende periode is een overgangperiode waarin bestaand gemeentelijk beleid geleidelijk op mag gaan in de nieuwe Omgevingswet.

4. Beoogd resultaat (of effect)

Het besluit beoogt de ambitie voor de Omgevingswet te duiden en het college van B&W en de organisatie richting te geven in de strategie die gevolgd moet gaan worden voor de implementatie en invoering van de Omgevingswet.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

Bij het maken van een keuze voor een strategie zijn de volgende vragen in ogenschouw genomen:

- Willen we de Omgevingswet als kans aangrijpen om de werkwijze helemaal te vernieuwen of willen we liever uitgaan van de huidige werkwijze en beleidskaders (veranderen versus aanpassen)?
- Willen we ons vooral op de externe opgaven en actoren in het fysieke domein richten of willen we ons in eerste instantie op de eigen organisatie cq. kosten en baten richten (externe versus interne focus)?

Met onze visie 'Ruimte' in de hand is de vernieuwende strategie de meeste logische route voorwaarts. De Omgevingswet is feitelijk een veranderopgave. De herindeling is een natuurlijk moment om deze verandering door te voeren, gezien er veel beleid opnieuw geharmoniseerd moet gaan worden en de oude organisaties nu geleidelijk echt in elkaar over gaan. De werkwijze kan op een natuurlijke wijze ingevoerd worden. We zien ook dat de Omgevingswet veel van ons gaat vragen de komende jaren. Vanwege de herindeling lopen wij daarbij niet vooraan en het is nu zaak om snel meters te maken in de opgave. Hierbij willen we uiteraard onze inwoners en ondernemers centraal stellen en daarbij de externe opgaven. Onze organisatie passen we hier op aan en niet andersom. Hierbij vragen wij wel aandacht voor de benodigde organisatieontwikkeling en de tijd die dit gaat vergen, zeker met de herindeling in het achterhoofd. Faseren is daarbij noodzakelijk.

5.2 Risico's

- kritisch tijdsfad. De Omgevingswet komt er aan. We moeten hiervoor nog veel zaken regelen voordat de wet ingevoerd wordt. Er is hierbij geen tijd te verliezen;
- verandermoeheid. We hebben net de herindeling gehad. Dit heeft veel van ons gevraagd en zal dit de komende jaren blijven doen. De Omgevingswet moet niet naast deze verandering gaan lopen, maar hier integraal onderdeel van worden.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Voor het jaar 2019 is een incidenteel budget opgenomen voor de Omgevingswet. Voor de jaren daarna is er geen budget opgenomen. Het is erg lastig om nu in detail een uiteenzetting te geven van de financiële gevolgen van de invoering van de wet. De VNG heeft een rekentool ontwikkeld die gemeenten kan helpen bij het in kaart brengen van de kosten van de wet. Deze rekentool laat zien dat wij tot 2024 rekening moeten houden met een budget tussen de 1,5 en de 2 miljoen euro. De berekening geeft een beeld van de omvang van de kosten, maar geeft ons als individuele gemeente nog onvoldoende houvast om een gedetailleerde meerjarige berekening te maken. Wel is duidelijk uit ervaringen bij andere gemeenten, dat de te verwachten kosten niet veel afwijken van de rekentool. Wat voor ons nog van belang is, is om te bekijken welke kosten er incidenteel of structureel van aard zijn en waar we in de tijd ook kosten besparen doordat we bepaalde zaken anders of niet meer hoeven te doen. We zijn hier al mee begonnen en gaan er van uit dat we voor de begrotingsbehandeling hier meer inzicht in kunnen geven.

In de kadernota houden we wel alvast rekenschap met de te verwachten financiële gevolgen van de invoering van de wet en de opgaven (zie startnotitie) die hier bij horen de komende jaren.

7. Vervolgtraject

7.1 Uitvoering

Met het vaststellen van de startnotitie en ambitiestrategie is formeel de implementatie en uitvoering van de Omgevingswet gestart. In 2019 stellen we een programmaplan op, waarin een planning is opgenomen met daarin de nadere uitwerking van de ambitiestrategie.

Daarbij worden de organisatie, de financiën en de verschillende activiteiten nader uitgewerkt. Hier voorafgaand organiseren we een informatieve raadsbijeenkomst waarin we meer inhoudelijk in willen gaan op de Omgevingswet en alles wat daar de komende jaren bij komt kijken.

8.2 Tijdsplan

Activiteit		Periode
Informatieve bijeenkomst Omgevingswet en Omgevingsvisie	Informerend	Tweede helft 2019
Programmaplan implementatie Omgevingswet	Besluitvormend	Tweede helft 2019
Omgevingsvisie	Besluitvormend	Medio 2020

8.3 Communicatie

De communicatie rondom deze opgave is van groot belang. In de startnotitie is als deelopgave opgenomen dat er een meerjarige communicatiecampagne moet komen. De communicatiecampagne moet passen binnen de communicatiestrategie van de organisatie. Deze communicatiecampagne wordt nu voorbereid en zal integraal onderdeel uit maken van het programmaplan voor de Omgevingswet. Belangrijk onderdeel van de campagne is de participatie. De Omgevingswet heeft grote gevolgen voor onze inwoners en ondernemers. De verandering geven wij met onze inwoners en ondernemers vorm.

8.4 Evaluatie

In het op te stellen programmaplan zal de evaluatie een prominente plek krijgen en nader worden uitgewerkt. Het programmaplan wordt jaarlijks geëvalueerd. De gemeenteraad wordt hier actief bij betrokken.

Bijlage:

Startnotitie implementatie Omgevingswet
Raadsbesluit

Winsum, 9 mei 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding